

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBVS AGITANDA IN SCHOLIS

Medicorum die Iouis 16. Martij D. Ioanne Riolano Doctore Medico, moderatore prudentissimo.

Cùm vtriusque magni remedij æqualis est necessitas, vtrum præmittendum?

MORBI ferè omnes fiunt in anitione, repletione, alteratione aut corruptela: Inaniunt astus, inedia, motus, vigilia, venus, tristitia, sanguinis, quinetiam inutilis excrementi immoderatum profluvium & partis ad vitam necessaria insigne vitium: unde Atrophia, Tabes, Morbi in defectu. Replent contrarie causa, frigus, crapula, quies, somnus, gaudium, retenta, quæ naturæ legibus excerni debent: unde intemperies cum materia, obstructio, & Morbi in excessu. Alterant, quæ simplici & manifesta qualitate nos immutant: unde intemperies nuda. Corruptunt, quæ occulta qualitate nostræ vitæ principijs aduersantur: ut aer pestilens, venena & contagionis seminaria: unde Morbi contagiosi, pestilentes, venenati, qui valde propriè morbi formæ nominantur, tantum de nomine Hippocrati & Galeno ignoti.

NANITI paulatim reficiendi sunt vsu similium, non pharmaco aut phlebotomia commouendi. Repleti vtroque generoso remedio deplendi. Alterati contrario ad temperiem reducendi, quod à medio distat pari gradu. Corruptela alexipharmacis oppugnanda, quæ formalis morbi causæ deleteria occulta proprietate resistant.

EXTERNÆ causæ non tantum mouent, sed procreant interiores tam antecedentes quàm continentes, quæ sunt in morbis precipua, ut plethoram vtramque & cacochymiam totius vel partis. Plethora est vitium in quantitate; cacochymia in qualitate sanguinis. Plethora succurritur incisa vena, cacochymia purgatione & venæ sectione: Quibus præsidij leuiora natura, reliquum facilius coquit, coctum (nunquam crudum) excernit, coquit autem incrassando.

MVLTÆ sunt cautiones, priusquam alterutrum remedium præscribatur. Prima enim indicatio sumenda est à viribus, secunda à morbo, deinde temperamenti, habitus corporis, ætatis, regionis, anni temporis & tempestatis habenda ratio: quandoquidem hyeme & æstate non admodum conueniunt: Pueros & valde senes, pingues magis quàm graciles ledunt. In grauidis medio gestationis tempore tutius tentari possunt, quàm primo & ultimo: Attamen primo venæ sectio: postremo purgatio minore periculo potest imperari.

MVMOR peccans (nisi turgeat) si crassus, incidendus: si tenuis, incrassandus: si viscidus, detergendus: quo facilius à cathartico attrahatur: corpus clystere præparandum: Obstructionis si quæ sit, ut ferè est, suspicio, aperientibus soluenda: sed nihil tam citò obstructionis causam tollit, quàm venæ sectio: facit ut deinde liberiores sint viæ humori morbifico, minusque resistat sine delectu trahenti cathartico (quod si minore dosi offeratur, in humorem suæ substantiæ cognatum transmutatur) formali quidem illa & efficaci qualitate, non perperam foras: quàm purgandi vim, nisi viuentis calor exsuscitaret, maneret otiosa. Præterea principio cruda sunt omnia, humore crudo venæ quidem incidi potest, non catharticum imperari.

Itaque cùm par est vtriusque magni remedij necessitas, venæ sectio præmittenda.

Asserebat GVILIELMVS L'HOSTE Ambianus. 1589.

Quartio Medica
Cardinalitjs agitanda disputacibus In scholis Medicoru die Jouis 16. martij D.
Joanne Riolano Doct. med. c. Moderat. prudentiff.
Cum utriusq; magni Remedij equalis est necessitas, utru premittendum.

223

Morbi fivē dūc sunt Inanitione, replitione, activatione, aut corruptione. Inanitione astuta, India, motus, vigilia, diuturne, tristitia, sanguinis quantitas Inanitione excrementi Inmoderatum profluunt, et partem ad vitam necessariam Insigne vitium: Unde Atrophia, Tabes, morbi In digestis, et plura contrarias causas, frigore, coarctata, quies, somnus, gaudium, et cetera, quae naturae legibus excidit debent. Unde Insuperiore Edematosa, obstructio, et Morbi excrementi. Alibi autem quae simplici et manifesta qualitate proeferunt: Unde Insuperiore pūda, corruptione quae occulta qualitate proeferunt vitam principium adjuvantur: Et autem pūda, et contagione Inanitione: Unde Morbi contagiosi, pūda, et cetera, qui videri propter morbi formam nominantur tantum de nominis Hippocrati et Galeno Ignoti.

Inanitione paulatim reficiendi sunt. Sic similitudinem non pharmaco aut phlebotomia emendandi. Repleti utroque quovis remedio replendi. Alibi contrario ad temperantiam reduciendi, quod a medio distat paulo gradu corruptione alibi pharmacia oppugnanda, quae formaliter morbi causa distat occulta propter vitam distat.

Externa causa non tantum movet, sed provocat Inanitionem tam antedictam quam continenter, quae sunt In morbo praecipue, et de phlegma utroque et cachexia utroque totum vel partem. phlegma de vitium In quantitate, cachexia In qualitate sanguinis. phlegma succulentum Inanitione vitia, cachexia purgatione, et vicia sectione: Cuius praesidium vitia natura, reliqua facilius coquit, coctum, (inquantum coctum) ardebit, coquit autem Invasando.

Multa sunt cautiones, proutquam altitutum remedia praescribatur. prima enim Indicatio sumenda est a vitia, secunda a morbo, deinde temperantia, habitus corporis, aetate, regionis, anni temperantia et temperantia habundantia: quandoquidem humor et aetate pro, admodum committunt. Purore et vicia. Mox, pinguis magis quam gracilis vadunt. In grandis vicia gustatione temperantia vitia tractari possunt, quod primo et ultimo. Attamen primo vicia sectio: postremo purgatio minor periculo potest Invasari.

Rumor praecave (vici temperantia) si coarctat, Inanitione, si tamen, Invasandus; si vicia, dicitur: quo facilius a cathartico activatur: Corpore christi praeparandum: Obstructione si quae sit, de fivē est, suspicio, apertitibus solanda; sed nihil tam cito obstructione causam tollit, quam vicia sectio: facit vicia. Libivione sunt vicia humoris morbosifico, minimeq; resistit sine dicitur. vicia cathartico (quod si minori dosi activatur, In humoris sua substantia cognatam transmutatur), formali quidem, Mox efficiat qualitate, non perpetuo formata: quam purgandi vicia, vicia vicia calorem suscitavit, quare otiosa, praeterea principio vicia sunt vicia, humoris vicia, vicia quidem vicia potest, non cathartico Invasari.

Itaq; ut par est utriusq; magni Remedij necessitas, vicia sectio praemittenda.
Berat Wilhelmus Proste Ambianus. anno D. 1589.